

lige saa fuld Grad i Strid med § 56, i Følge hvilken Embedsmænd, som vælges til Rigsdagsmænd, ikke behøve Regjeringens Tilladelse til at modtage Valg, men hvorledes Embedsmænd efter Cirkulæret skulde kunne modtage Valg, naar de have en anden Mening end Regjeringen, er ikke let at forstaa. De affhæres altsaa fra en Ret, som i Følge Grundloven tilkommer dem, og som de ikke behøve Regjeringens Tilladelse til at gjøre gjældende. Thi nu er det Regjeringens Mening, at Lærerne skulde stilles anderledes end andre Borgere i Samfundet, end andre Embedsmænd, de maa ikke tage Del i det politiske Liv, ikke tale imod Regjeringen, altsaa ikke gjøre en Ret gjældende, som andre Mænd i Samfundet have. Kun de Embedsmænd og altsaa kun de Lærere, der staa som Regjeringens Forsvarere, have Ret til at tage Del i den politiske Virksomhed, have Ret til at gjøre deres Mening gjældende. Jeg tror, at dette i sine Konsekvenser vil føre til, at Lærerne synke i den Befolknings Dine, med hvis Børn de have en saa vigtig Gjerning at røgte. Befolkningen vil ikke kunne se op til sine Lærere med Tillid og Tro paa, at det er Mænd, der have en Mening. Dette er ikke blot til Skade for dem, der staa som Regjeringens Modstandere, men jeg tror, det er lige saa fuldt til Skade for dem, der billige Regjeringens Politikk — jeg tror nu for Øvrigt ikke, at det er Tilfældet med mange blandt Lærerne. Den, der vilde træde op i dette Dieblit omkring i Landet og forsvare Regjeringens Politikk, vil fra Befolkningen ganstke nødvendig, ganstke naturligt møde den Indvending: Vi tro ikke paa, hvad Du siger, for Du tør jo ikke sige Andet; dersom Du sagde Andet, ved Du jo, hvad Du har at vente Dig i Følge det bekjendte Cirkulære. Men det er sandelig Følgeskærene ikke tjente med, at en saadan Opfattelse skal gaa over i Befolkningen, at deres Lærere kun ere Duffer i Regjeringens Haand. Det, som man overhovedet med denne Foranstaltning lige overfor Lærerne har tilsigtet, er, at gjøre dem politisk umyndige, og dette er for saa vidt fuldstændig i Samklang med hele Regjeringens Politikk overfor den øvrige Befolkning. Man tager fat, hvor Gjerdet er lavest, staaer til de lavere Embedsmænd og sætter dem, der staa et lille Trin høiere, til at passe paa dem. Det paalægges jo i Cirkulæret Direktionerne, at have nøie Tilsyn med deres Lærere. De skulde agere et Slags Spioner, og rimeligvis bruge Præsterne til at passe paa de Udtalelser, der maatte komme fra Lærerne omkring i Landet. Dersom man har troet, at man vilde gavne Ministeriets, Sag ad den Vej,

tager man mærkelig fejl. Man kan være sikker paa, at er der nu Folk, der ikke aabent tør udtale sig imod Regjeringen af Frygt for de Følger, som Cirkulæret stiller i Udsigt, skulde de nok virke desto mere mellem Mand og Mand. Jeg sagde, at det var i god Konsekvens med Regjeringens hele Politikk, der søgte at gjøre Folket umyndigt, men idet vi nu, hvad jeg føler mig forvisset om, i Dag ved vor Afstemning staa dette Forslag ihjel, føler jeg mig fuldt overbevist om, at Landet fra den ene Ende til den anden har saa megen Forstaaelse af sin Frihed, og har saa megen Følelse af den Betsignelse, der hænger sammen dermed, at man vil svare i et fundunget Kor: Det skal ikke lykkes at faae Folket gjort umyndigt.

Sagd: Jeg skal ikke indlade mig paa at imødegaa den sidste ærede Taler, thi hans egen Nærværelse her er det bedste Vidnesbyrd om, hvilke Fantastier han stod og talte om, naar han sagde, at ingen Lærere turde tage Del i det offentlige politiske Liv, uden at de stottede Regjeringens Politikk. Men hvad jeg vil fremdrage er, at de Herrer, der med saa stor Nidkjærhed værne som de grundlovmæssige Rettigheder, som de selv nyde godt af, skulde mindes en alle Vegne gjældende Sætning, og det er den, at de, der ville have deres egne Rettigheder, maa vise Respekt for Andres. (Hør! Hør!) Jeg skal minde om, at det ærede Medlem fra Middelfart (Monrad), som siger Hør, begyndte sit Foredrag i Gaar med at oplæse Grundlovens § 1. Jeg vilde ønske, at han havde oplæst § 2 med, thi den indeholder netop Grundvolden for vor Forfatning, Statsmagtens Fordeling mellem Folkets Repræsentanter og Kongen, og jeg skal da bede bemærket, at medens i Henhold til denne Paragraf dette Thing kun er den ene Del af Regjeringen, der deler Lovgivningsmagten med Kongen, har Grundloven etableret to andre af Thinget fuldstændig uafhængige Statsmyndigheder, nemlig den udøvende og den dømmende, og deres i Grundloven hjemlede Ret er lige saa ubetinget som Rigsdagens. Naar nu altsaa det ærede Medlem forlanger den stærkeste Respekt for den Del af Statsmyndigheden, hvori dette Thing har en Andel, skulde han vise den samme Respekt lige over for de Andres og under alle Omstændigheder være vidende om, at deres Opretholdelse er lige saa grundlovshjemlet som Rigsdagens. Men naar vi nu høre, at de rejse omkring i Landet og holde Folkemøder, hvor Folket kaldes til at være Dommere i Spørgsmaal, som utvivlsomt